

ישראל ותחיתו

א

ישראל מספרים תהלת ד', כח גבורה העליונה. כמלא תפארת מעשיו בכל מקומות ממשלתו. מעולם ועד העולם. ומרומם על כל ברכה ותהלה. זהו גורל ישראל. ישראל מכיר הוא את כח מעשי ד', ישראל מכיר ומעיד עדות אל גבור יוצר כל לבדו. ואתם עדי נאם ד' ואני אלי. מלא הוא ישראל מאור הגבורה והתפארת העליונה. שהכרתן מלאה חיי חכמת עולמים. חיי חסד ואהבת כל הבריות. חיי פאר מקדושים. ישראל עומד הוא בקרן אורה זו ברוחו. בחיי כל נשמה בפרטיות ובחיי האומה כולה. בבנינה. בדורותיה. בשאיפת שיגוב פאר זיו הדר כוננניות מלכותה. בהיכל קדש מקדשה. בלהם אש חיי געוריה. אשר בנינו כנטיעים מגודלים בנעוריהם. בנותינו מזויות מחוסכות תבנית היכל. וחפץ רכוש וזעזרה. מזוינו מלאים מפיקים מזן אל זן. צאננו מאליפות מרובכות בחוצותינו. אלופינו מסובלים. אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחובותינו. אשרי העם שככה לו. אשרי העם ש'ד' אלהיו. והעם אשר ד' אלהיו יודע לספר כח מעשי ד'. יודע לספר. שאלהי ישראל אלהי עולם הוא. בורא שמים וארץ ושהכל ברא לכבודו. וכבודו כבוד כל עולמים. חיי כל עולמים. וחקר כבודו כבוד. וידיעתו זאת היא תכונת רוחו. מורשת אבותיו וזכרתו הפנימית. חודרת בו בכל לב ובכל נשמה. אחוזה. קשורה ודבוקה. בנעימת אמונתו. אמונת אמן. בבירור תולדתו. בנצחונותיו על כל. בסגולת קיומו ועמדתו נגד צריו הרבים. אשר המה כשלו ונפלו והוא קם והתעודד. ויותר מכל חרותה ידיעת קדש עולמי עולמים זו בנשמתו הפנימית. בתביעת רוחו. בזהר שירתו. בהתגלמות חייו. מותאמת לאפי מוסרו. לתכנית מדיניותו. והיא יסוד כל שאיפותיו. והאמת העליונה הזאת היא מקוממת את כל היקום. כל יציר נברא ממנה חי. הכל מכחה ישתלם. כל הנופלים יקומו על ידה. כל עשוקי כח. כל רצוצי משפט ישובו וינהרו מזיוה. כל טבועי שאול בחילה יעלו ויעמדו במרחב. כל זהומי כל תמונה סוררה. כל החשוכים על ידי כל סכלות וכל תעוב. — עלידי אור עולמי אין קץ זה יביטו וינהרו. אור ישראל זורח והולך ואור. מפעם בקרב נשמתו את הלמות גאולתו. כה מעשיו הגיד לעמו. לתת להם נחלת גוים. מעשי ידיו אמת ומשפט. נאמנים כל פקודיו סמוכים לעד לעולם. עשויים באמת וישר. פדות שלח לעמו. צוה לעולם בריהו. קדוש וגורא שמרי. וגבורת אלהי עולם אלהי ישראל. ארון כל העולמים. מתברכת ומתגברת בתועפות הופעותיה ברוממות קרנם של ישראל. ביסוד האומה היא זורחת ומופיעה. בתאות גאולתה היא חיה ומתעוררת. — האל. הבורא היוצר. הקורא כל יש מאין. הנוטה צפון על תהו. אשר בידו מחקרי ארץ ותועפות הרים לו. מעונה אלהי קדם. מעון אתה היית לנו בדור ודור. בטרם הרים יולדו

ותחולל ארץ ותבל. ומעולם עד עולם אתה אלי. ותפארת אל זאת. כתר מלכות אלוים חיים. בישראל היא שרויה. אין עם ולשון בעולם ישוכל להגות ברוחו אמת חודרת. תבל ומלאה זאת. עד פתי עוון בשבי ותפארתך ביד צר. עוררה גבורתך אל אלוים עליון. לפני אפרים וכנימין ומנשה עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו. הושיעה את עמך ופדה גוי ואלהיו. ופדה תפדה. כי גואל חזק אתה. כי בכל הכרי הגוים ובכל מלכותם מאין כבודי. מאין כבוד ד' גדול אתה וגדול שמך בגבורתי. כי כבוד חסין יה ואמונתך סביבותיך. אתה כוישל בנאות הים. בשוא גליו אתה תשבחם. אתה זכית כחלל רחב. בורע עון פורת אויביך. לך שמים אף לך ארץ. הבל ומלאה אתה יסדתם. צפון וימין אתה בראתם. תבור והרמון בשמך ירננו. כי לך מגננו. לקדוש ישראל מלכנו. כי כל אלהי העמים אלילים וד' שמים עשה.

ב

שתי הבנות כלליות הן. המקיפות את ההויה ואת התורה. את כל ההסתכלות בכל שנויי דרכיה: ההבנה המוסרית וההבנה הסבתית. בתוך ההבנה הסבתית. הקדומה בופן לגבי רוח האדם. כלולה היא. בתור נשמה עליונה המחיה אותה. ההבנה המוסרית. ההבנה הסבתית מציעה חקים אחוזים זה בזה על כל מרחב היס. מתחיל בעולם החמרי וכחותיו והולך ומקיף. מטפס ועולה עד רוככות העולבים הרוחניים ומנתח את סעיפיהם. כפי עשר הרוח הגדול אשר לאדם. שצר גדלותו מתעלה ומהבלט בהיותו אחוז בחופש ציורו. עם כל קטנו להחליט דבר ודאי במה שנעשה מחוצה לחוג פנימיותו. בשלשלת הסבתית מונחה אינו העקה כללית. אינו מניעה המעצרת את החקים ותכנם שלא ילכו בדרכים אחרים כי אם באותם הדרכים שהשלשלת הסבתית מקשרת אותם להם. העקה זו עצמה הידה נעלמה היא. וככלי מקום. עם כל המניעה שיש בתכונת שכלנו מלהדור לעמקיה של הדת עולם זה. אין זה חוסס לפנינו את דרך ההסתעפות השכלית לכל אותו הבנין הגדול של ההבנה החקית. אבל בעת אשר אנו עולים למעלה יותר עליונה של הירות נשגבה. אז אנחנו משתחררים מכל אותה המועקה הסבתית. וכל הבנין החקי מצטיר לפנינו בתור קשרים מוסריים אחוזים זה בזה. שההידוק והאמץ שבהם הוא לא פחות חזק ואמץ. ועוד יותר מחוטב. מאותו של התכן אשר להבנה הסבתית. וערכו הכללי הוא נשגב ונעלה ממנו באין ערוך. אז אנו עומדים בעולם של חופש: כשהעולם המוסרי מתגלה לפנינו מרומם הוא את העולם החקי הסבתי כולו ומושכו אליו. משפיע עליו מאורו ונמצא שהוא כולו טבוע בים של אור חיים זה של החקים המוסריים שהם הרבה עליונים ונשגבים מהחקים הסבתיים. וכשאנו מעמיקים בדבר הריני מוצאים אחי"כ גם את כל הפרטים של העולם הסבתי. כולם עומדים בתבניהם המעולה בעולם המוסרי המלא זיו. המתנשא ממעל להם. — כשאנו מסתכלים בקשר